

A minőség-ellenőrzés tapasztalatai a pénz- és tőkepiac könyvvizsgálóinál

2013. december 4.

SZABÓ ZSUZSANNA

A Minőség-ellenőrzési Bizottság elnöke

2013. évi minőség-ellenőrzési feladatok

- I. A minőség-ellenőrzésre való kiválasztás rendje
- II. A 2013. évi minőség-ellenőrzési **adatszolgáltatási rendszer** részletes adatlapjai
- III. A minőség-ellenőrzési **módszertani kérdőívek**
- IV. Konszolidált kérdőív átdolgozása
- V. **Közfelügyeleti Hatóság** 2013. július 01.
- VI. Minőség-ellenőrzéssel összefüggő módosítások a kamara szabályzataiban
SZMSZ, Eljárási - Szabályzat

A minőség-ellenőrzés folyamata a hatósági eljárás előtt

1. Minőség-ellenőrzési terv összeállítása (kiválasztás)
2. A minőség-ellenőrzési terv nyilvánosságra hozatala a honlapon (**legkésőbb 2013. július 31-ig**), – ezzel egyidejűleg az ellenőrzöttek tájékoztatása e-mailben a tárgyévi ellenőrzésről
3. A részletes adatlapok – ügyfélkapus bejelentkezés

A minőség-ellenőrzés folyamata a hatósági eljárás előtt

4. Ügyfédossziék kiválasztása minőség-ellenőrzésre
5. Minőségellenőrök hozzárendelése a vizsgálatokhoz
6. Minőségellenőrök értesítése a tárgyévi vizsgálatokról
7. Helyszíni ellenőrzés időpontjának egyeztetése (ellenőr-ellenőrzött)
8. A Bizottság értesítése a helyszíni ellenőrzés időpontjáról

Minőség-ellenőrzési részletes adatszolgáltatás

- **Minőség-ellenőrzési adatlap főbb tartalma:**
- a beszámoló típusa, konszolidációra vonatkozó adatok bekérése
- mérlegfőösszeg, árbevétel
- fő tevékenységi kör
- munkaráfordítás, könyvvizsgálati díj
- kiadott jelentés minősítése
- **Részletes adatszolgáltatás megküldése: augusztus 15.**

Az adatszolgáltatás elmulasztása fegyelmi vétség!

174.§. (1), (2)

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó

- A Kkt. 2. § 19. alapján az a gazdálkodó, amelynek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség valamely államának **szabályozott piacon kereskedésre befogadták**, minden olyan, az előző pont hatálya alá nem tartozó gazdálkodó, **amelyet jogszabály közérdeklődésre számot tartónak minősít.**
- A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 69/F. § (1) bekezdése értelmében **közérdeklődésre számot tartó hitelintézetnek** minősül a **nyilvános részvénytársasági formában működő hitelintézet** és az a hitelintézet, amelynél a **tárgyévet megelőző üzleti évben a mérlegfőösszeg meghaladta az 500 milliárd forintot,**

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó

➤A biztosítókról és a biztosítási tevékenységekről szóló 2003. évi LX. törvény 3. § (1) bekezdésének 97. pontja értelmében **közérdeklődésre számot tartó biztosítónak** minősül a nyilvános részvénytársasági formában működő biztosító és az a biztosító, amelynél a tárgyévet megelőző üzleti évben az éves bruttó díjbevétel elérte az 1 milliárd 500 millió forintot.

➤A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 62. § (1) bekezdése értelmében közérdeklődésre számot tartó kibocsátónak minősül **a szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátója.**

2013. évi változások

- 2012.évi CCVIII. Tv. (kölségvetési megalapozó tv.)
- **Új Közfelügyeleti rendszer 2013. július 1-től**
- EU. 8. Direktíva szabályozása szerint:
- „ a közfelügyeleti rendszer a szakmától függetlenül működjön”
- Régi szabályozás: **Közfelügyeleti Bizottság**
- Új szabályozás: **A Közfelügyeleti Hatóságot a kormány rendeletben jelöli ki.**
- *226/2013. (VI. 24.) Korm. rendeletben – 2013. július 1-től a nemzetgazdasági minisztert jelölte ki*

2013. évi változások

- A minőség-ellenőrzés a törvényben kettéválik:
- a/ **kamarai minőség-ellenőrzés**
- b/ a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálatát végző könyvvizsgálók, és társaságok
- **Közfelügyeleti Hatóság által végzett minőség-ellenőrzés.**
- ÚJ Intézmény: Az NGM. Szervezetében.
- Törvényesség helyreállítása – egyszintű rendszer **bírósághoz fordulhatunk**
- Felfüggesztheti a kamara testületi szerveinek, tisztségviselőinek működését—a tagok közül felügyelőbiztost rendelhet ki.

2013. évi változások

Szervezeti és Működési Szabályzat

•A 2012. évi CCVIII. tv. 2013. július 1-jei hatállyal több pontban módosította a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvényt. A törvényváltozás a könyvvizsgálói közfelügyeleti bizottság (KKB) helyett bevezette a Közfelügyeleti Hatóságot, egyben új alapokra helyezte a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszert, amit továbbiakban a Közfelügyeleti Hatóság működtet, mely hatóság e körben a saját jogán és nevében folytatja le a minőségellenőrzést és hozza meg a határozatot.

Ki kellett vezetni a „független ellenőrzéssel” kapcsolatos rendelkezéseket.

Eljárási Szabályzat változásai 2013.

- Az Eljárási Szabályzat előírása közül kivezetésre került a „független ellenőrzés” (IV.- V. fejezetek)
- A minőség-ellenőrzési bizottság álláspontja szerint mindez olyan szintű és mértékű változást jelent, melyre figyelemmel **új minőség-ellenőrzési eljárási szabályzat** elfogadása indokolt, az eddigi szabályzat hatályon kívül helyezése mellett.
- A bizottság a szabályzat módosításakor figyelembe vette az elnökség 26/2013. számú (04.05.) elnökségi határozatát, miszerint **a gyakorított minőség-ellenőrzés (3 /6 év) kerüljön megszüntetésre.**

Eljárási Szabályzat változásai 2013.

- **MER ellenőrzéseknél: „ Szankció”**
- **A bizottság az egyes minősítések során alkalmazható intézkedések körét felülvizsgálta és részben módosította: a „nem felelt meg” eredménnyel zárult MER. ellenőrzésnél a **fegyelmi eljárás** kezdeményezése mellett/helyett **egyéb intézkedés is alkalmazható. (utóellenőrzés, oktatás)****

Módszertani Kézikönyv változásai 2013.

- **Általános kérdőív kisebb gazdálkodó egységek ellenőrzéséhez --** módosítása az előző évi tapasztalatok alapján
- **Általános kérdőív kisebb gazdálkodó egységnek nem minősülő**
- **gazdálkodók részére -- koncepcionális áttekintése**
- **Konzolidált beszámoló** könyvvizsgálatának minőség-ellenőrzése
A minőség-ellenőrzési eljárási szabályzat mintavétellel kapcsolatos előírásai 2012. október 8-án akként módosultak, hogy a minta mindösszesen : **1 megbízást tartalmazhat**, melyre tekintettel új alapokra kellett helyezni a konzolidált beszámolók könyvvizsgálatának minőségellenőrzését.

Módszertani kézikönyv változásai 2013.

- **Speciális kérdőívek (pénzüintézet, biztosító, pénztárak)**
- **Befektetési alapok és Tőkeköckázati alapok**
- **minőségellenőrzési kérdőívének átdolgozása !!**
- **Befektetési alapkezelők** kérdőívének a kidolgozása
- **(általános kérdőív)**
- **Milyen esetben marad kamarai ellenőrzés?**
- **--- nincsen tőzsdén jegyzett befektetési alapja**
- **MER kérdőívek átdolgozása FOLYAMATBAN**

5.6 kérdés NEM válaszai

Figyeljünk, és tekintsük át munkaszakaszonként a NEM válaszok közötti összefüggéseket!!

Ha a beszámoló egyes jelentős vagy kritikus tételeinél

a./ nem elegendő mennyiségben és minőségben a dokumentált bizonyíték a könyvvizsgálói záradék/vélemény kiadásához,

b./ azok ellentétesek a záradékban foglalt véleményekkel,

akkor a kiadott könyvvizsgálói vélemény nem megfelelő !!

A Bizottság a választ (akár IGEN, akár NEM) az ellenőrzött szakmai véleményét ismerve, amennyiben tett észrevételt ,másrészt a dokumentumokat újra értékelve **felülbíráhatja azt a határozatában.**

Eljárási Szabályzat értelmezése

- Mi a teendő az 5.5/5.6 kérdésnél , ha a válasz: **NEM**

EL KELL HOZNI MÁSOLATBAN

- Az 5.5/5.6 NEM választát alátámasztó **VALAMENNYI FELLELT DOKUMENTUMOT!!!!**
- A dokumentumjegyzékben **minden „lényeges” a helyszínen nem található** dokumentumot is fel kell sorolni!!

Eljárási szabályzat 41.pontja

- A bizottság minden esetben **másik minőségellenőrt jelöl ki** a kérdésre adott válasz/ok felülvizsgálatára, aki a feladatának a nemleges választ adó minőségellenőr által másolatban elhozott és a rendelkezésére bocsátott **dokumentumok felülvizsgálatával és újraértékelésével tesz eleget.**

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására szolgáló könyvvizsgálói tevékenység kamarai ellenőrzéséről szóló szabályzat módosítása

- A 2012. október 8-i elnökségi ülés a működési költségek csökkentése lehetőségeinek feltárását célzó koncepció kidolgozására felállított ad-hoc bizottsági anyaga alapján, kinyilvánította azon szándékát, hogy a pénzmosásra vonatkozó előírások betartásának terv szerinti ellenőrzésére **minden ötödik minőségellenőrzéssel egyidejűleg kerüljön sor.**
- A bizottság a terv szerinti ellenőrzésre olyan szolgáltatókat választ, amelyek esetében a következő feltételek valamelyike teljesül:
  - a) a szolgáltatónál még nem került sor ellenőrzésre; új tag bejegyzés
  - b) a szolgáltatónál végzett legutóbbi minőségellenőrzéssel egyidejűleg nem folytattak le ellenőrzést;
  - c) a szolgáltatónál végzett legutóbbi ellenőrzés **felhívással, javaslattétellel zárult.**

A PMTV ellenőrzések során megállapított hiányosságok

Az ellenőrzöttek jellemzően a kamara által közzétett mintaszabályzatot alkalmazzák. **ÚJ Szabályzat 2013-ban!**

Jellemző hibák:

- Elmarad a felelős személy kijelölése és bejelentése
- Nem minden esetben történt meg az ügyfelek azonosítása és/vagy ez nem dokumentált, illetve nem a hatályos törvények szerinti beazonosítás történik
- Nem rendelkeznek a könyvvizsgálók **ügyfél nyilvántartással**

A minőség-ellenőrzések hatóköre

Egyedi megbízások	Minőség-ellenőrzési rendszer	Pénzmosásról ... szóló jogszabály betartása (PMTV)
<p>1 db megbízás kiválasztása az utolsó, vagy az azt megelőző évből a szabályzat szempontjai szerint,</p> <p>Előnyben kell részesíteni a speciális gazdálkodókat!!</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Egyéni, asszisztens nélkül dolgozó könyvvizsgálók. 2. Asszisztenssel dolgozó egyéni könyvvizsgálók 3. 2-5 aláíró könyvvizsgálót foglalkoztató cégek 4. 6 főnél több aláíró könyvvizsgálót foglalkoztató cégek	<p>1 kérdőív alapján, melynek kérdőíve 6 kérdést tartalmaz</p>

Kérdőív számok 2012.

Terület/ kérdőív típusa	bővített	általános	kisebb gazdálkodó
megbízás elfogadása	6	5	3
tervezés	27	12	12
bizonyítékszerzés	18	13	12
terület	13	8	5
áttekintés	15	9	6
jelentéskészítés	10	10	9
összesen:	89	57	47

Kérdőív számok 2013.

Terület/ kérdőív típusa	általános	kisebb gazdálkodó
megbízás elfogadása	3	3
tervezés	12	12
bizonyítékszerzés	13	12
terület	8	5
áttekintés	9	6
jelentéskészítés	9	9
összesen:	54	47

A 2010-2012. évi minőség-ellenőrzések eredményei

Egyedi megbízások minőségellenőrzése 2010-2012. év								
Eredmény megnevezés	Egyedi megbízások 2010. (fő)	Eredmény aránya 2010. (%)	Egyedi megbízások 2011. (fő)	Eredmény aránya 2011. (%)	Egyedi megbízások 2012. (fő)	Eredmény aránya 2012. (%)	Eredmény arány eltérés 2011/2010 (%)	Eredmény arány eltérés 2012/2011 (%)
Megfelelt	371	77,78	471	79,03	518	79,45	101,61%	100,53%
Megfelelt, megjegyzéssel	74	15,51	95	15,94	110	16,87	102,77%	105,83%
Nem felelt meg	32	6,71	30	5,03	24	3,68	74,96%	73,16%
Összesen	477	100	596	100	652	100		

A 2010-2012. évi MER ellenőrzés eredményei

MER ellenőrzés 2010-2012. év								
Eredmény megnevezés	MER ellenőrzés 2010. (fő)	Eredmény aránya 2010. (%)	MER ellenőrzés 2011. (fő)	Eredmény aránya 2011. (%)	MER ellenőrzés 2012. (fő)	Eredmény aránya 2012. (%)	Eredmény arány eltérés 2011/2010 (%)	Eredmény arány eltérés 2012/2011 (%)
Megfelelt	345	88,01	432	86,92	516	87,61	98,76%	100,79%
Megfelelt, megjegyzéssel	35	8,93	57	11,47	64	10,87	128,44%	94,77%
Nem felelt meg	12	3,06	8	1,61	9	1,52	52,61%	94,41%
Összesen	392	100	497	100	589	100		

A minőség-ellenőrzés szankciói 2012. évben

Határozatokban megfogalmazott szankciók	Egyedi megbízások		MER	
	<i>db</i>	<i>%</i>	<i>db</i>	<i>%</i>
Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére	105	57,7	64	87,7
Kötelezés továbbképzésen való részvételre	63	34,6	0	0
Fegyelmi eljárás kezdeményezése	14	7,7	9	12,3
Összesen	182	100,0	73	100,0

Speciális társaságot könyvvizsgálók adatszolgáltatása 2012. és 2013. évben

Társaság	2012.	2013.
Közérdeklődésnek kitett	94	55
Hitelintézet	83	78
Pénztár	51	46
Biztosító	14	17
Befektetési alap	115	100
Befektetési alapkezelő	26	34
Összesen:	383	330

A minőség-ellenőrzések eredménye 2012. évben közérdeklődésnek kitett cégek esetében

	Egyedi megbízások Közérdeklődésnek kitett társaságok		MER	
	<i>db</i>	<i>%</i>	<i>db</i>	<i>%</i>
Megfelelt	12	60	9	75
Megfelelt megjegyzéssel	4	20	3	25
Nem felelt meg	4	20	0	0
Összesen	20	100	12	100

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

Az előző évekhez képest folyamatos a javulás továbbra is **a tervezés** a leggyengébben dokumentált szakasz!!!

Az eredendő kockázat : nagyon magas

Az ellenőrzési kockázat : közepes

A feltárási kockázat magas marad.

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

Jellemző hiányosságok:

- első könyvvizsgálat esetén a nyitó egyenlegek vizsgálata,
- **a csalás és hamisítás kockázatának felmérése!**
- az IT rendszerek megismerése,
- **az üzleti folyamatok vizsgálata,**
- **kapcsolt felekkel történő kapcsolatok vizsgálata**

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

- A csalás kockázatának mérlegeléséről szóló dokumentáció nem elég részletes és ha van, több esetben is csak a tervezés szakaszában készül el.
- Nem dokumentált a **munkaindító megbeszélés** megtörténte (asszisztenssel dolgozóknál).

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

- **Bizonyítékszerzés szakasza:**
  - A csalásra utaló jelek vizsgálata elmarad.
  - A külső felek visszaigazolásainak beszerzése nem történik meg és elmaradásának oka nincs indokolva.
  - **A mérlegen kívüli tételeket nem vizsgálják.**
  - **A munkalapok hiányosak** (pl. nem tartalmazznak konklúziókat).
  - e) A teszteléshez meghatározott minta nagysága nem valamilyen elv alapján történik csak a szűrőpróbaszerűség van hangsúlyozva

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

- A teljességi nyilatkozat nem tartalmazza a **specifikus elemeket**.
- Jogi levél feldolgozása, értékelése nem dokumentált
- Vezetői levél nem készül, pedig indokolt lenne.

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

- **Áttekintés szakasza:**
- **A szabályzatok áttekintésének ténye nem dokumentált.**
- **Minőségvizsgálót nem vontak be a vizsgálatba, pedig a szabályzatuk szerint is indokolt lett volna.**
- **Az ügyféllel történt záró megbeszélés ténye nem dokumentált (még minősített vélemény kiadásakor sem!)**

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

- **Áttekintés szakasza:**
- **Általában az alkalmazott szoftver** által javasolt kérdőíveket kitöltik, de ezek nem tényleges áttekintést jelentenek.
- A kérdésekre adott **IGEN** vagy **NEM** válaszok nem biztos, hogy elegendőek, **azok indoklása is szükséges!!!**

Egyedi megbízások minőség-ellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

- A könyvvizsgálók nem figyelmeztetik ügyfeleiket arra, hogy a közérdeklődésűnek kitett társaságok (konszolidált) beszámolójukat az
- **IFRS-k szerint kell elkészíteni**
- Könyvvizsgálatukat nem ezek szerint végzik el, jelentésük nem lehet a standard előírásainak megfelelő.

Összegzés

- **Köszönöm** a könyvvizsgáló kollegák /minőségellenőrök előző évi munkáját, és szeretném kérni a nehezedő körülmények mellett , továbbra is a

„minőségi” szakmai és emberi teljesítést!!

Köszönöm a figyelmet!

